

Spontane igre djece predškolske dobi

Brdarić, Ivana

Undergraduate thesis / Završni rad

2019

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Teacher Education / Sveučilište u Zagrebu, Učiteljski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:147:860903>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-27**

Repository / Repozitorij:

[University of Zagreb Faculty of Teacher Education - Digital repository](#)

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
UČITELJSKI FAKULTET
ODSJEK ZA ODGOJITELJSKI STUDIJ
Petrinja

PREDMET: Kineziološka metodika

Ivana Brdarić

ZAVRŠNI RAD

SPONTANE IGRE DJECE PREDŠKOLSKE DOBI

Petrinja, srpanj 2019.

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
UČITELJSKI FAKULTET
ODSJEK ZA ODGOJITELJSKE STUDIJE
Petrinja

PREDMET: Kineziološka metodika

ZAVRŠNI RAD

KANDIDAT: Ivana Brdarić

TEMA I NASLOV ZAVRŠNOG RADA: Spontane igre djece predškolske dobi

MENTOR: prof.dr.sc. Ivan Prskalo

Petrinja, srpanj 2019.

SAŽETAK

Ovaj rad pod nazivom „Spontane igre djece predškolske dobi“, orijentiran je prvenstveno na predstavljanje i obrazloženje pojma igre u svojim oblicima i njene važnosti za djecu u predškolskim fazama uzrasta. Naime, igra je osnovni pojam kojim se dijete susreće od svoje najranije dobi, praktički već od prvih mjeseci nakon rođenja. Spontana igra predstavlja izazov djetetovom razvoju s ciljem individualnog napretka te samostalnog pronalaska rješenja problemima. Isto tako, utječe i na njegov fizički i psihički razvoj te socijalizaciju. Dijete izražava svoju potrebu za igrom kao npr. i za hranom, jer ona pruža zadovoljavajuću potrebu za kretanjem i postizanjem povoljnog emotivnog stanja. Dijete u igri ima priliku pokazati sve što zna i što može i to ga ispunjava osjećajem velikog zadovoljstva. Počevši od igre s roditeljima u mjesecima života, pa sve do susreta s odgajateljima u dječjim vrtićima u odgojno-obrazovnoj skupini dijete prolazi različite faze u kojima se razvija i uči. Također, upoznaje i svoje vršnjake s kojima razvija i unapređuje oblike zajedničke igre što mu uvelike pomaže u odrastanju. U ovom radu, dat je kompletan prikaz vezano za igre i ostale aktivnosti u ovoj životnoj dobi djeteta.

Ključne riječi: *dijete, spontane igre, igra, predškolska dob, socijalizacija, druženje*

SUMMARY

This document titled "Spontaneous games of preschool children" is primarily aimed at presenting and explaining the concept of the game and its importance to children in preschool age. Namely, the game is the basic concept that a child has to meet since his earliest age, practically since the first months after his birth. Spontaneous play is a challenge for the child's development with the goal of individual progress and independent finding of problems. It also affects his physical and psychological development and socialization. The child expresses his / her need for play, for example, and for food as it provides a satisfying need to move and achieve a favorable emotional state. The child in the game has the opportunity to show everything he knows and what can fill him with a sense of great pleasure. Starting with the game with the parents in the months of life, up to the meeting with the kindergarten educators in the educational group, the child passes the different phases in which he develops and learns. She also acquainted her peers with whom she develops and improves the forms of common games that greatly helps her in her upbringing. In this paper, there is a complete account of games and other activities in this age of the child.

Keywords: *child, spontaneous games, play, pre-school age, socialization, socializing*

Sadržaj

SAŽETAK	2
SUMMARY	3
1. UVOD	5
2. IGRA	7
2.1. Definicija pojma igre	9
2.2. Karakteristike razvoja i razvitka motorike djece predškolske dobi	10
2.3. Važnost igara u razvoju djeteta	12
2.4. Razvoj djeteta kroz igru i učenje	14
3. SPONTANE IGRE DJECE PREDŠKOLSKE IGRE.....	15
3.1. Karakteristike i aktivnosti spontanih igara u razvoju djece predškolske dobi.....	15
3.2. Vrste spontanih igara.....	15
3.2.1. Spontane igre kao kineziološka aktivnost	16
3.2.2. Spontane igre rječima.....	19
3.3. Važnost spontanih za razvoj djece predškolske dobi.....	21
4. UTJECAJ SPONTANIH IGARA NA RAZVOJ MOTORIKE.....	22
4.1. Poticanje razvoja motorike	22
4.2. Obilježja razvoja motorike kod djece predškolske dobi	23
4.3. Važnost igara za razvoj motorike	24
5. OSTALE VRSTE IGARA	26
5.1. Igre s pravilima	28
5.2. Funkcionalne igre	29
5.3. Simboličke igre	30
5.4. Konstruktivne igre	31
6. IGRE DJECE S RODITELJIMA I OSTALIM ODRASLIM OSOBAMA	32
6.1. Utjecaj igre na socijalizaciju djece predškolske dobi	33
7. ZAKLJUČAK	35
LITERATURA	36
POPIS SLIKA.....	38
IZJAVA.....	39

1. UVOD

Završni diplomski rad pod nazivom Igre djece predškolske dobi orijentiran je, kao što već sama etimologija riječi u naslovu nagovještava, na igru i razvoj djece tj. čovjeka u svojim najranijim fazama života. Igra predstavlja pojam kojim se dijete susreće od svoje najranije dobi, praktički već od prvih mjeseci nakon rođenja utječe na njegov fizički i psihički razvoj te socijalizaciju utjecajući tako na njegov fizički i psihički razvoj, a uz to i socijalizaciju. S druge strane, igra predstavlja svojevrsan izazov djetetovom razvoju s ciljem individualnog napretka te samostalnog pronalaska rješenja problemima.

Predmet ovog rada je predstavljanje osnovnog pojma igre djece predškolske dobi sa svim poratnim pojmovima vezanim uz temu. Cilj ovoga rada je prikazati kako igra u predškolskoj dobi utječe i koristi razvoju djeteta na njegovom fizičkom i psihičkom planu razvoja. U radu će biti iznesena brojna stajališta i mišljenja autora i stručnjaka iz tog područja što će uveliko doprinijeti kvaliteti rada. Također će se prikazati kako roditelji i odgojitelj u dječjem vrtiću ostvaruje odgojno-obrazovnu podršku u radu s dotičnom djecom te utječu na njihov razvoj putem igre.

Ovaj rad se sastoji od sedam tematskih cjelina:

1. UVOD
2. IGRA
3. SPONTANE IGRE DJECE PREDŠKOLSKE DOBI
4. UTJECA SPONTANIH IGARA NA RAZVOJ MOTORIKE
5. OSTALE VRSTE IGARA
6. IGRE DJECE S RODITELJIMA I OSTALIM ODRASLIM OSOBAMA
7. ZAKLJUČAK

Rad počinje s uvodnim dijelom u kojem su predstavljeni ciljevi rada, metodologija te korištena literatura. Središnji, odnosno glavni dio rada čini osnovni pojam igre s popratnim obilježjima, zatim vrste igara te uloga roditelja i odgajatelja u njima te na kraju završnog dijela u kojem autor iznosi zaključak te popis literature sa korištenim priložima.

U radu će biti korištena određena literatura čiji će popis biti prikazan na kraju rada. Za iznošenje teorijskog dijela ovog rada korištena je domaća i strana literatura iz sekundarnih izvora dostupna u knjižnicama te na internetskim stranicama tj. znanstvenim bazama. Vezano za metodologiju rada, prilikom njegove izrade bit će korištene znanstvene metode analize i sinteze.

2. IGRA

Igra se ubraja u najvrjednije aktivnosti djeteta rane dobi, jer snažno pridonosi njegovom cjelovitom razvoju, odgoju i učenju. Poznato je da djeca kroz igru ostvaruju svoje prve kontakte i da na taj način postepeno stupaju u svijet odraslih. Isto tako, oni kroz igru oponašaju odrasle, njihove postupke i na taj način se uživljavaju u svijet odraslih.¹ Igrom i njenim aktivnostima djeca simuliraju stvarnost, a zapravo u tim simulacijama provode značajan dio svog realnog života. Igra je zapravo dječja realnost. Igra predstavlja najznačajniji put razvoja ličnosti djeteta, njegovu pripreme za odrastanje i kroz igru, ako je ona pravilno vođena uz pomoć roditelja ili odgajatelja, dijete uči kako da uspostavlja zdrave socijalne kontakte, da se ponaša na adekvatan i ispravan način u određenim situacijama i da izbjegava konflikte u kontaktima sa drugom djecom i da ako dođe do konflikata bude spremno i zna da riješi konflikt na miran način. Igra je za predškolsko dijete i najprirodniji, ali najlakši način učenja, zbog toga što je ono u igri motivirano i emotivno angažirano. Istraživanja su pokazala da među djecom od 6 i 7 godina, postoje svi oblici primarnog kolektiva, ali su izraženi u specifičnom obliku. Predškolska djeca, u procesu igre, neprestano prihvataju određene uloge u međusobnim odnosima, te postavljaju opće ciljeve aktivnosti i trude se da ih zajedno ostvare. Igrajući se, dijete spontano aktivira svoju kogniciju, pušta mašti na volju, oslobađa svoje emocije, razvija socijalne odnose, kreće se i djeluje.²

Igra predškolskog djeteta može se opažati s obzirom na dvije razine:

1. Spoznajna razina igre:

- funkcionalna igra – vrsta igre u kojoj dijete nešto koristi ili isprobava i tako razvija svoje sposobnosti (funkcije),
- konstruktivna igra – igra u kojoj se dijete služi predmetima i barata njima s namjerom da nešto stvori,
- igra pretvaranja/simbolička igra – vrsta igre u kojoj djeca koriste predmet ili osobu kao simbol nečega drugoga te u kojima dijete proživljava svijet odraslih. U ovom

¹ Slunjski, E. (2011.). Kurikulum ranog odgoja, istraživanje i konstrukcija. Zagreb: Školska knjiga.

² Suzić, N. (2006.), Uvod u predškolsku pedagogiju i metodiku, Banja Luka: XBS

obliku suradničke igre djeca mogu zamišljati i svoje i tuđe emocije u različitim izmišljenim odnosima i scenarijima. Upravo stoga, ovaj tip igre osobito poticajno djeluje na razvoj djetetovih socijalnih vještina i emocionalnog izražavanja,

- igre s pravilima – igre koje se igraju prema unaprijed poznatim pravilima i ograničenjima pomoću kojih dijete razvija samokontrolu.

Društvena razina igre:

- promatranje – gledanje drugih kako se igraju bez uključivanja u igru,
- samostalna igra – samostalno i nezavisno igranje bez pokušaja približavanja drugoj djeci,
- usporedna igra – vrsta igre u kojoj se djeca igraju jedno pokraj drugog i sa sličnim materijalima, ali bez stvarnog druženja ili suradnje,
- suradnička igra – igra u grupi koja je nastala radi obavljanja neke aktivnosti ili postizanja nekog cilja, a postupci djece su usklađeni.

Djeca predškolske dobi pokazuju i individualne razlike u stilu igre pa su neka sklonija konstrukciji i građenju – njihova igra povezana je sa svojstvima materijala s kojim se igraju (oblikovanje, građenje, nizanje), a druga pak simboli i dramatizaciji (materijal s kojim se igraju podrška im je za stvaranje priča i socijalnih interakcija). U igri neke djece prisutna su oba stila, a kako rastu počinju preferirati određeni stil.

S dobi djeteta povećava se složenost i kreativnost igre i sve više kroz igru djeca uče kako rješavati konfliktne situacije, izražavati emocije na prihvatljive načine te uskladiti vlastite i tuđe potrebe. Takva ponašanja dijete najbolje „uvježbava“ putem igre pa je vrlo važno da igra bude dio svakodnevnog života djeteta.³

³ Čuvarkuća. Preuzeto sa: <http://www.cuvarkuca.hr/preporuka/poticanje-zdravog-psihofizickog-razvoja-djece-kroz-igru/> (03.03.2018.)

2.1. Definicija pojma igre

Igra je najizrazitiji oblik dječje aktivnosti, spontana je i dobrovoljna, a njen značaj leži u fizičkom, spoznajnom i socijalno-emocionalnom razvoju djeteta. U igri se izražavaju radoznalost, osjetljivost, fizička aktivnost i potreba za suradnjom i zajedništvom među sudionicima. Dijete se kroz igru afirmira, vlastitom aktivnošću stječe nove spoznaje o sebi i ljudima općenito, prerađujući, predstavljajući ili zamišljanjem svog iskustva.

Doprinos igre leži i u tome što ona ispunjava privatne funkcije igrača, odnosno oslobađa od napetosti, olakšava frustracijske situacije, rješava konflikte i zadovoljava dječje želje i potrebu da se osjeća odraslim.

Karakteristike igre:

- igra je slobodna i spontana aktivnost djeteta,
- igra ne obuhvaća dostizanje nekog specifičnog cilja jer je sam proces igre važniji od rezultata,
- tijek igre i njezin ishod su uvijek neizvjesni.
- igra je sažeto i skraćeno ponašanje npr. djevojčica kaže da ide kupiti kruh, napravi dva koraka, vrati se i kupila ga je,
- propisana je, u smislu prihvaćanja međusobnih dogovora i pravila koji vrijede do trenutka kad se uvode i vrednuju nove zakonitosti,
- igru karakterizira divergentnost, odnosno ponašanje organizirano na nov i neobičan način, gdje sve može biti i naopake. Kod divergentnog mišljenja ne postoji nešto "što ne valja", svaka komponenta igre je prihvatljiva,
- igra je fiktivna u odnosu na stvarni svijet,
- igra se odvija uglavnom zbog zadovoljstva koje pruža. Prihvaćamo je iz vlastitih potreba, bez neke vanjske prisile. Dijete se u igri osjeća nesputano i otvoreno, slijedi svoju koncepciju i zamišljeni tijek igre stoga je nije potrebno prekidati nepoželjnim intervencijama.⁴

⁴ Roda. Preuzeto sa: <http://www.roda.hr/portal/djeca/zdravo-odrastanje/djecja-igra.html> (28.02.2018.)

2.2. Karakteristike razvoja i razvitka motorike djece predškolske dobi

Razlike u rastu i razvoju su velike i uočljive između dječaka i djevojčica, isto tako velike su razlike između svakog pojedinog djeteta. Na rast i razvoj djece predškolske dobi utječu žlijezde s unutrašnjim izlučivanjem. Isto tako, on je kod svakog djeteta pod utjecajem okoline, rutine, integracija u društvu i svakodnevnog života posebno pod utjecajem prehrane, sna, kretanja, ali i pod utjecajem bioloških faktora. Najznačajniji razvojni skok u djece događa se između 4. i 5. godine života djeteta.

Važna karakteristika dječjeg organizma je plastičnost, koja se lako mijenja pod utjecajem okoline i pod utjecajem promjenjivih povoljnih ili nepovoljnih uvjeta.

Prirodni oblici kretanja djece se najlakše i najbrže usvajaju:

- puzanje predstavlja vježbu koja pozitivno utječe na rast i razvoj kralješnice, te s kojom jačaju mišiće leđa i ramena,
- *hodanje* kojim se može utjecati na pravilno držanje tijela,
- *trčanje* koje koristi djeci za dišni i krvnožilni sustav,
- *skakanje* kod je kojeg je bitno da djeca što pravilnije skaču uz pomoć pravilne koordinacije rada ruku, nogu i trupa prilikom skoka,
- bacanje-hvatanje-gađanje koje se temelji na usklađivanju rada ruku, nogu i trupa prilikom bacanja i istovremeno procjenjivanje udaljenost cilja koji se gađa,
- penjanje prilikom kojeg djeca razvijaju mišiće ramena i nogu, te trbušne i prsne mišiće.

Kretanje djece predškolske dobi ima različita obilježja u pojedinim fazama rasta i razvoja. Kod djece starije dobne skupine između 5. i 6. godine života, povećava se sposobnost kretanja, snažnija su i izdržljivija. Mogu podnositi tjelesnu aktivnost u trajanju od pola sata.⁵

⁵ Findak, V. (1995). Metodika tjelesne i zdravstvene kulture u predškolskom odgoju. Zagreb: Školska knjiga.

Motorika kao pojam ima sve oblike kretanja. Motorički razvoj je usko povezan s intelektualnim razvojem. Slabo razvijene motoričke sposobnosti za sobom nose sporost, nespretnost, nesigurnost, to znači da postoji problem jer može kočiti radoznalost kod djeteta i njegov intelektualni razvoj. Zato je vrlo važno uočiti problem na vrijeme i poduzeti sve moguće mjere da bi se razvoj djeteta uskladio sa biološkim zakonitostima.⁶

U periodu predškolskog doba djece, posebno u drugoj polovini, dolazi do automatizacije navika kretanja. Dijete se osposobljava i uči da pravilno izvršava osnovne pokrete, bez detaljizacije jer se kasnije teško ispravljaju pogreške. Učenje pokreta odvija se najprije u igri i oponašanju odraslih, a igra i fizička aktivnost su najvažnije stimulativno sredstvo za optimalan rast i razvoj djeteta predškolske dobi, zato je potrebna djeci sva pomoć i angažiranost odraslih. Igra za djecu predškolske dobi je sinteza svega naučenog, a prije svega savladavanje prirodnih oblika kretanja.

Vježbe za razvoj motorike potiču razvoj mišića, vezivnog tkiva i kostiju, također omogućuju bolju izmjenu tvari u organizmu, zadovoljavaju osnovne potrebe djece, biološke i psihičke potrebe za kretanjem i igrom, donose sreću u djetetovom životu, razvija se prostorna orijentacija, razvijaju se osobine djeteta kao što je brzina, izdržljivost, spretnost, snaga, ravnoteža, pokretljivost. Zbog svega navedenog vježbe motorike utječu pozitivno na opći razvoj djeteta. Vježbe motorike za stariju dobnu skupinu djece najsloženije su i najzahtjevnije. Vrlo su važne za jačanje cjelokupne muskulature djece, najviše jačaju leđne, trbušne, ramene, i nožne mišiće, također razvija se spretnost, snaga, i koordinacija. Važno je da dijete ojača i usvoji sve navedene pokrete i obilježja motorike prije polaska u školu, kao prevenciju moguće deformacije kralježnice.⁷

⁶ Vučinić, Ž.(2001.). Kretanje je djetetova radost, Zagreb: Foto marketing

⁷ Kosinac, Z. (2011). Morfološko- Motorički i funkcionalni razvoj djece uzrasne dobi od 5. do 11. godine. Split: Sveučilišna knjižnica u Splitu.

2.3. Važnost igara u razvoju djeteta

Dijete od rođenja istražuje svijet i otkriva svoje mogućnosti. Igra je primarni način učenja o sebi, drugima i okolini; univerzalna je, svoj djeci poznata, instinktivna te bitan dio odrastanja i formiranja osobnosti. Djetinjstvo bez igre i druženja s prijateljima je nezamislivo. Predškolsko dijete većinu vremena provodi u igri, a razvoj, učenje i rad bit će uspješniji ukoliko se odvijaju kroz igru ili sadrže elemente igre. Kroz igru dijete uči, razvija se, otkriva sebe i svijet putem pokušaja i pogrešaka, eksperimentiranjem s različitim materijalima, zvukovima, sredstvima, istraživačkim i drugim načinima, igranjem uloga. Njome dijete razvija osjećaj sigurnosti, samostalnosti, samokontrole, kompetencije te razvija vještine na svim područjima (motoričke, emocionalne, kognitivne, socijalne i govorne vještine) te jača samopouzdanje. Nije dovoljno da dijete samo promatra i sluša, već i da samo otkriva i istražuje- dodirne, rastavi, sastavi, pomiriši i isproba jer time zadovoljava svoju znatiželju, ali i doživljajima potiče razmišljanje i zaključivanje što je temelj intelektualnog razvitka.⁸

Dijete igru doživljava kao nešto ozbiljno jer u njoj zapravo istražuje, kombinira, isprobava i koristi različite strategije, a odrasli može biti poželjan suigrač ako i sam tako doživljava igru te uvažava zamisli i ideje djeteta i nenametljivo mu nudi nove mogućnosti. Igre imaju mnogo važnih karakteristika u razvoju djeteta. U nastavku rada, autorica će navesti i predstaviti ih.

1. Uspostavljanje emocionalnih veza. Već u prvim mjesecima života majka djetetu postaje najdraža igračka. Zvuk glasa, osmijeh i dodir djetetu pružaju zadovoljstvo i doprinose razvoju čvrste emocionalne vezanosti. Što je dijete starije, kroz igru se možete zbližiti i bolje upoznati. Dijete će steći sigurnost i kroz sve emocionalno obojene situacije u igri učiti o sebi i svojoj socijalnoj sredini.

2. Velika otkrića. Dijete uči kroz igru, ono od ranog djetinjstva uživa u otkrivanju i istraživanju onog što ga okružuje. Što je dijete veće, njegove radnje postaju osmišljenije, a igra složenija. Njegova znatiželja i interesi postaju sve širi što utječe i na složenost igre.

⁸ Poliklinika Djeca. Preuzeto sa: <http://www.poliklinika-djeca.hr/aktualno/teme/zasto-je-igra-vazna-za-razvoj-djece/> (20.03.2018.)

3. *Tjelesna aktivnost.* Neizostavno je spomenuti tjelesnu aktivnost kao jedan od elemenata igre. Dijete u svom razvojnem slijedu postupno mijenja vanjsku aktivnost od neusmjerenih neodređenih pokreta ka organiziranim preciznim mišićnim pokretima i reakcijama, a istodobno konstantno iskušava svoje mogućnosti kroz igru

4. *Učenje govora.* Dijete uči mnogo brže ako se pritom zabavlja. U ranom djetinjstvu, čitanje slikovnica, pjevanje pjesmica ili brojalica potiču djetetov govorni razvoj i proširuju djetetov rječnik. Kasnije, u igri dijete stječe iskustvo komunikacije što je preduvjet za nove spoznaje i stjecanje socijalnih i drugih vještina.

5. *Socijalizacija.* Jenjavanjem straha od odvajanja, dijete stupa u socijalne odnose sa sve širim krugom. U predškolskoj dobi dijete traži sve više kontakata i interakcija sa svojim vršnjacima, a druženje s djecom pomaže pri učenju važnih socijalnih vještina kao što su dijeljenje ili čekanje na red.

6. *Smisao za humor.* Kroz igru možete pomoći djetetu da vidi svjetliju stranu svijeta oko sebe. Većina beba se počinje smijati u dobi od oko pet mjeseci. Dvogodišnjaci uživaju u praktičnim šalama s lutkama ili sl., a kasnije dijete počinje shvaćati i govorne šale. Igra je izvor radosti.

7. *Razvoj kreativnosti.* Igra je savršen način na koji dijete može istraživati te razvijati vlastitu maštu i kreativnost. To se posebice odnosi na aktivnosti crtanja, slikanja, igre plastelinom i drugim materijalima koji djetetu pružaju mogućnost stvaralačkog izražavanja.

8. *Razvoj intelektualnih vještina.* Igra omogućuje djetetu da rano razvija pamćenje, promatranje i produžavanje koncentracije te usmjeravanje pažnje. To se odnosi na različite igre, od slaganja kocaka do usvajanja pjesmice. Svaka igra zahtijeva od djeteta određeni intelektualni napor.

9. *Samopouzdanje.* Poticanje razvoja samopouzdanja u ranoj dobi kroz igru je moguće na različite načine, npr. odijevanje lutke pomaže djetetu naučiti kako se ono samo može odjenuti. Za razvoj slike o sebi najvažnije je roditeljsko povjerenje i izražavanje povjerenja u djetetove sposobnosti i zalaganja.

2.4. Razvoj djeteta kroz igru i učenje

Učenje kroz igru je prirodan dio djetetova razvoja. Sveopća prisutnost igre i tradicionalnih igara ukazuje na važnost ovog aspekta dječjeg učenja u razvoju djece. Od rane dojenačke dobi, preko djetinjstva, pa sve do odrasle dobi o sebi i o svijetu dijete uči kroz igru. Ovaj proces počinje bavljenjem vlastitim tijelom npr. sisanje palca ili nožnih prstiju, igrom glasovima odnosno gukanje, igrom predmetima npr. plišanom igračkom ili igrom s važnim ljudima u djetetovom životu. Na taj način, dijete postupno uči što je „ja“ i „ne ja“, uči osnove uzročno-posljedičnih odnosa i izmjenjivanja. Na taj se način uči izlaziti na kraj s osjećajem privremenog odvajanja i poraza kroz igre kao što su skrivača i „ku-ku“. Nakon ove vrste igara postepeno se prelazi na simboličke igre – baratanje predmetima kao simbolima pravih stvari – a zatim na igre mašte u kojima se može koristiti nekim predmetima, ali gdje je veći dio scenarija plod mašte.

Ova vrsta sudjelovanja u svijetu mašte postupno se kreće od pojedinačne ili paralelne igre do sudjelovanja u igri s drugima: „Ja sam mama i moram nahraniti bebu.“, „Ja ću biti princeza, a ti možeš biti zločesta vještica.“ ili „Ja sam policajac i tražim razbojnika.“

Vježbajući maštu poput mišića, učimo rješavati probleme, podnositi frustracije, snalaziti se u životnim teškoćama i tada dosežemo vlastitu „djetinjastu razinu“ razumijevanja složenosti života – poput djeteta doživljavamo iskustva na pojednostavljen i siguran način i time povećavamo svoju emocionalnu otpornost. Različite igre pružaju djeci da uče kroz oponašanje, da iskuse posljedice svojih postupaka i eksperimentiraju s različitim vještinama i rezultatima bez straha od negativne prosudbe drugih ljudi. Igra tijekom djetinjstva može potaknuti „zaigran“ pristup životu u kasnijoj dobi te razviti sposobnost unošenja humora i zabave u veze i prihvaćanja životnih teškoća kao izazova, a ne kao nepremostivih prepreka.⁹

⁹ Grdelin Buzet. Preuzeto sa: <https://www.grdelin-buzet.hr/vaznost-djecje-igre/> (05.03.2018.)

3. SPONTANE IGRE DJECE PREDŠKOLSKE IGRE

3.1. Karakteristike i aktivnosti spontanih igara u razvoju djece predškolske dobi

Djeca u današnje vrijeme imaju jako velik izbor svakakvih aktivnosti u vidu sportova, igraonica, tečajeva te ostalih oblika druženja uz određene vrste edukacija. Urbanim načinom života i užurbanom poslovnom svakodnevicom njihovi roditelji često nemaju vremena za njih, stoga su također često prepušteni i zabavi u kući uz pomoć modernih tehnologija. Tako su sve manje aktivna u spontanim igrama koje se nekada bile nezaobilazan dio dječje svakodnevice. No, upravo zbog svoje važnosti i doprinosa dječjem razvoju, ni danas nisu izumrle samo se koriste u manjem vremenu. U nastavku rada, autorica će predstaviti najosnovnije igre i njihove karakteristike. Spontane igre su potekle iz ruralnih sredina gdje su djeca imala instinktivne porive za usvajanjem već viđenih obrazaca ponašanja učenjem i stjecanjem novih znanja ili igrama koje sadrže određene sportske elemente.

3.2. Vrste spontanih igara

Spontane igra se mogu podijeliti na igre sportskog karaktera tj. one koje u sebi sadrže elemente kinezioloških aktivnosti poput igre Graničara, Između dvije vatre, Ledena baba, Gumi-Gumi, Neka puca,neka puca te one koje sadrže igre riječima prema određenim pravilima zadanim igrom poput Care, care, gospodare, Kaladont, Križić-Kružić. U nastavku rada, autorica će predstaviti najpoznatije igre prema obje podjele te također pojasniti njihova pravila.

3.2.1. Spontane igre kao kineziološka aktivnost

Graničar

Graničar (eng. dodgeball, od dodge "izbjeći, izmaknuti se" + ball "lopta") je ime tradicionalne igre koja se uči i igra već od predškolske dobi djeteta. Popularan je i neslužbeni graničar, kojeg često igraju djeca na igralištu ili u dvorani. Postoji puno varijacija igre, ali svaka uključuje izbjegavanje lopte s kojom igrači jednog tima gađaju igrače drugog tima. Poželjno je da teren ima pravokutan izgled, dimenzija 18 metara x 9 metara. Ekipa može prijaviti najviše 9 igrača, a najmanje 8 igrača. U igri sudjeluje 8 igrača (7+1). Sedam igrača u polju i 1 graničar. Ekipa može imati maksimalno 1 zamjenu. Zamjenski igrač može ulaziti u igru tijekom seta. Igra Graničara se igra s mekanom loptom. Po sedam igrača nalazi se u svojoj polovici terena, a graničar se nalazi na suprotnoj slobodnoj zoni iza osnovne linije, tako da se suparnička ekipa nalazi između njega i njegove ekipe. Graničar se smije mijenjati samo između setova. Cilj igre je da svaka ekipa rukom bačenom loptom pogađa igrače protivničke ekipe u njihovom polju, a da izbjegnu iste namjere protivničke ekipe. Pogodak mora biti vidljiv.¹⁰

Slika 1. Igra „Graničar“

Izvor: Općina Križ. Preuzeto sa: <http://www.opcina-kriz.hr/ok/projekt-ni-dan-djecjeg-vrtica-kriz-objekta-novoselec-djecje-tradicijske-igre/> (24.03.2018.)

Između dvije vatre

¹⁰ Pjesmice za djecu. Preuzeto sa: <http://www.pjesmicezadjecu.com/dobre-stare-igre/granicar/između-dvije-vatre.html> (18.03.2018.)

Igra „Između dvije vatre“ igra se s tri igrača. Po dvojica sa svake strane pokušavaju pogoditi trećega. Onaj u sredini izmiče, a kad ga pogode, gađa onog koji je ušao umjesto njega tj. onoga koji ga je pogodio. Može se igrati i "između 4 vatre", a sudjeluju igrači koji su izbačeni iz polja. Stoje kod aut linija protivničkog polja i gađaju protivnike, ali samo izvan linije polja.¹¹

Ledena baba

„Ledena baba“ je stara poznata igra. Igra se tako da je jedna osoba je "ledena baba". Ona lovi po prostoru druge suigrače i koga dotakne, taj se zaledi i ne smije se micati. Drugi suigrač može ponovo odlediti zaleđenog prijatelja svojim toplim dodirrom, ali mora paziti da pritom i sam ne nastrada od ledenog dodira ledene babe. Cilj je da ledena baba zaledi sve igrače. Ako netko bude tri puta zaleđen, tada on postaje ledena baba. Ovdje je dobro ograničiti polje kretanja da bi se moglo zalediti čim više igrača.

Slika 2. Igra „Ledena baba“

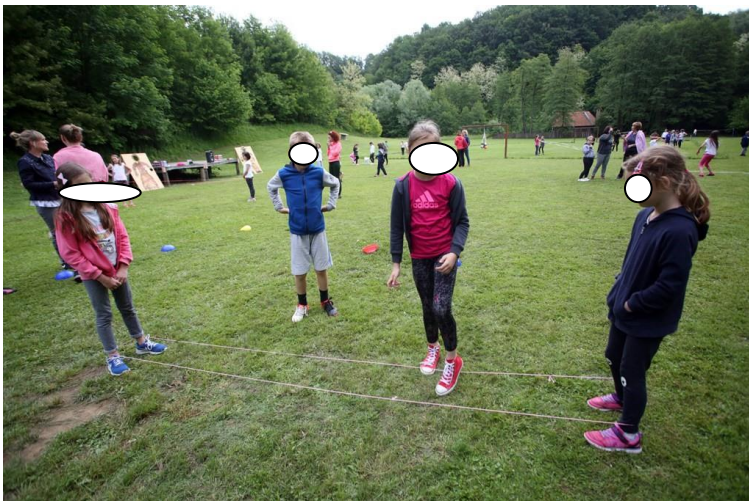
Izvor: OŠ Vladimira Nazora. Preuzeto sa: http://www.os-vnazora-novabukovica.skole.hr/?news_id=933 (24.03.2018.)

¹¹ Pjesmice za djecu. Preuzeto sa: <http://www.pjesmicezadjecu.com/dobre-stare-igre/izmedu-dvije-vatre.html> (18.03.2018.)

Gumi-Gumi

U igri „Gumi-Gumi“ koristi se guma dužine tri metra čiji krajevi su spojeni. Ona je iznimno popularna među ženskom populacijom djece te ima puno verzija. Obično igraju dva suprotstavljena para. U tom slučaju jedan par drži gumu na krajevima na način da stane unutar gume i drži ju napetu, dok drugi par skače preko i između gume točno propisanim pokretima. Izgovorom različitih stihova zadan je ritam skakanja te se isti način skakanja ponavlja uz različitu visinu gume. Najčešće visine gume su na koljenima, zatim natkoljenicama, struku, pazuhu, vratu pa čak i na ispruženim rukama u vis. Ako jedan član para pogriješi, skače drugi član para. On mora prvo odskakati dionicu koju je prethodnik pogriješio, a tek onda skače svoje. Kada i on pogriješi, parovi će se zamijeniti. Pobjednik je onaj par koji je prvi izveo radnje i to uz sve visine gume. Jedan od primjera stihova koji se izgovara je “Ema, sa ,sa, Pipi duga čarapa”.

Slika 3. Igra „Gumi-Gumi“

Izvor: Šesta osnovna škola Varaždin – škola za život. Preuzeto sa: http://os-sesta-vz.skole.hr/skola/nasi_ucitelji/ksenija_dretar?news_hk=7021&news_id=4634&mshow=5135 (25.03.2018.)

Neka puca, neka puca

Igra „Neka puca, neka puca“ ima igrače i suca, te se također igra se loptom. Igrači izabiru suca kojemu svaki igrač potom šapće na uho svoje tajno ime koje sudac zapisuje u svoju sudačku knjižicu. Lopta je na zemlji, kao na početku nogometne utakmice, a svaki igrač na njoj drži jedan prst. Na sucu je da recitira “neka puca, neka puca” i dodaje jedno od tajnih imena igrača.

Dijete čije je tajno ime sudac zazvao uzima loptu i zaustavlja igru na način da uzvikne “Stoj!” i pokuša pogoditi loptom jednog od igrača. Pogađanjem dobiva pozitivne bodove, a

promašivanjem igrača dobiva negativne bodove (bodove suprotnog predznaka, ovisno o tome da li su pogodeni ili nisu, dobivaju i igrači koje se gađa). Zbrajanjem bodova do pet, ovisno o tome da li su pozitivni ili negativni, dolazi do ispadanja igrača iz igre. Jedan od najzabavnijih detalja ove igre je da djeca uče “zezati” svoje prijatelje na način da umjesto jednog tajnog imena sudac prozove slično ime koje može zavarati igrača da je on prozvan. Ako on uzme loptu misleći da je čuo svoje tajno ime, a njegovo tajno ime nije izgovoreno, on također dobiva negativan bod.

3.2.2. Spontane igre riječima

Care, care, gospodare

U ovoj igri postoji lik “cara”, ovisno o imenu igre te ostale igrače. Osoba koja ima ulogu “cara” okrenuta je leđima ostalim igračima dok su ostali u vrsti i gledaju prema toj prvoj osobi. Jedno po jedno dijete iz vrste ispituje “cara” “kol’ko ima sati”. Ona odgovara kako joj se prohtije, ali osnova je da se “sati” broje u koracima i to koracima određene životinje ili pak u drugim mjernim jedinicama koje su često vrlo maštovite kao npr. kišobrani, kolači i slično). Izbor je prepušten odgovaraču (“caru”) na volju, ali iz prakse igre ipak postoje neka uglavljena pravila o veličini određene vrste koraka kako bi se djeca mogla ravnati po tome. Ta činjenica u takvoj igri često dovodi do konflikata, no vrlo je vjerojatno da je i to konstruktivni element u razvijanju socijalnih odnosa djece. Cilj je igre da netko od igrača koji koračaju prema “caru” dođe do “cara” i u sljedećoj “rundi” igre bude “car”.¹²

¹² Duran, M.(2001).Dijete i igra, Zagreb, Naklada Slap

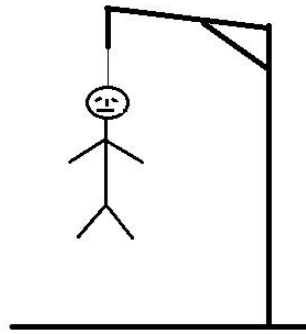
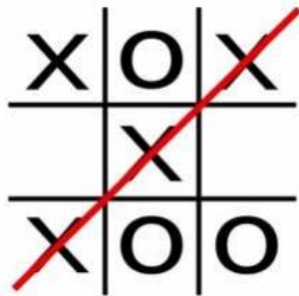
Slika 4. Igra „Care, care, gospodare“

Izvor: OŠ Dvor. Preuzeto sa: http://www.os-dvor.skole.hr/?news_hk=1&news_id=503&mshow=290
(27.03.2018.)

Osim ovakvih aktivnih igara koje zahtijevaju cijeli niz pravila, u urbanim sredinama su se više nego u ruralnim sredinama razvile i igre riječima poput “Kalodonta”, “Vješala” koje se igra na papiru crtanje, “Križić, kružić” ili „Školica“ . Te igre karakteristične su za razbijanje dokolice u svojim domovima ili i u parku ispred njih kada djeca nemaju kamo ići već se igraju kod kuće. Takve su igre često prihvaćene i u interakciji s odraslima. Koliko god takve igre nemaju nikakav negativan utjecaj, dapače, razvijaju kognitivne sposobnosti, znanje i samopouzdanje u djece, u urbanim sredinama značajno nedostaje spontanih igara koje uključuju fizičku aktivnost. Prirodnih otvorenih prostora je malo, zgrade su visoke i uske, s liftovima, gradovi su veliki i prometni, koristi se javni prijevoz.

Slika 5. Igra „Križić, kružić“ i „Vješala“

Izvor: Teen385.com. Preuzeto sa: <http://www.teen385.com/funzone/zanimljivosti/> (28.03.2018.)

Slika 6. Igra „Školica“

Izvor: Starim sretno. Preuzeto sa: <http://starimsretno.com/porodica/igre-nase-mladosti-kojima-mozete-zabaviti-unuke/> (28.03.2018.)

3.3. Važnost spontanih igara za razvoj djece predškolske dobi

Važnost igre kao spontane i dobrovoljne dječje aktivnosti i njen utjecaj na dječji razvoj je neosporna. Igra je najvažniji posao svakog djeteta. Kroz igru djeca uče o svijetu oko sebe, istražuju okolinu i svoje tijelo, uče o emocijama, prevladavaju svoje strahove, postaju kompetentnima za društvene odnose. Kod malog djeteta ona je primarna i dominantna potreba. Nakon treće godine života igra je i socijalna vještina neophodna za razvoj društvenog bića. Ona potiče uspostavljanje emocionalnih odnosa, razvoj govora, tjelesnu aktivnost, razvoj intelektualnih vještina, razvoj kreativnosti, socijalizaciju i razvoj samopouzdanja.¹³

¹³ Ordinacija.hr <http://ordinacija.vecernji.hr/budi-sretan/sretno-dijete/igra-nekad-i-danas/> (20.03.2018.)

Spontana igra sadrži elemente koji utječu na društvenu interakciju djeteta poput; promatranje tj. gledanja drugih kako se igraju bez uključivanja u igru, ali i surađivanja u igri gdje se dijete igra u grupi koja je nastala radi obavljanja neke aktivnosti ili postizanja nekog cilja, a postupci djece su usklađeni.

4. UTJECAJ SPONTANIH IGARA NA RAZVOJ MOTORIKE

Dijete ima potrebu za igrom jer mu ona pruža potrebu za kretanjem i postizanjem stabilnog emotivnog stanja. Igra vrlo povoljno utječe na sve dječje organe i organske sustave, na razvoj osnovnih motoričkih sposobnosti, funkcionalne sposobnosti, postizanje pozitivne emocije i unutarnjeg zadovoljstva, pridonosi pozitivno dječjem emotivnom stanju, povećava otpornost organizma i učvršćuje zdravlje. Na jedan dio motoričkih sposobnosti utječu genetski čimbenici, dok na drugi dio utječu razni egzogeni čimbenici, naročito igra. Jedna od najvažnijih psihomotoričkih sposobnosti djece je ravnoteža. Za dobru ravnotežu je potrebno dobro integrirani živčani sustav, pokrete zglobova i zdrave mišiće. Poremećaj bilo kojeg od ovih faktora smanjit će sposobnost održavanja ravnoteže. U predškolskom periodu trebaju se izvoditi i prilagoditi igre za postizanje živčano-motoričko sazrijevanje djece, igre koje utječu na spretnost, koordinaciju, ravnotežu i preciznost.¹⁴

4.1. Poticanje razvoja motorike

Motorički razvoj se odnosi na kretanje mišića. Postoje dvije vrste mišićnih pokreta: opća motorika i fina motorika. Opća motorika je važan dio djetetovog razvoja jer je podloga za daljnji razvoj fine motorike. Pod općom motorikom podrazumijevamo kretanje čitavog tijela koje kod djece počinje puzanjem, hodanjem, skakanjem, trčanjem itd. Fina motorika je skup radnji malih skupina mišića. Podrazumijeva se kao manipulativnu vještinu, koja se odnosi na aktivnost rukovanja predmetima koje naglašavaju kontrolu, preciznost i točnost pokreta ruku. Najveći napredak fine motorike odvija se između 4. i 6. godine života djeteta. Dječji pokreti u djetinjstvu su dosta nekoordinirani. Pravilnu koordinaciju pokreta ruke i noge pri hodanju ima 80% šestogodišnje djece. Osnovni cilj je koordinacija svih pokreta i njihovo integriranje u skladu s funkcijom komunikacije. Učenje pokreta odvija se u igri i oponašanju odraslih.¹⁵

¹⁴ Kosinac, Z. (2011). Morfološko- Motorički i funkcionalni razvoj djece uzrasne dobi od 5. do 11. godine. Split: Sveučilišna knjižnica u Splitu.

¹⁵ Goldberg, S. (2003). Razvojne igre za predškolsko dijete. Ostvarenje d.o.o. Lekernik.

4.2. Obilježja razvoja motorike kod djece predškolske dobi

Razvoj motorike kod djeteta podrazumijeva njegovu sve veću sposobnost korištenja vlastitog tijela i baratanje predmetima te mu pokret služi kao alat za postizanje nekog cilja. Za motorički razvoj od iznimne je važnosti da se ono odvija normalnim putem, odnosno da se ne očekuje od djeteta da izvodi kompleksne strukture pokreta i kretnji prije nego što usvoji i savlada osnovna gibanja i pokrete. Motorički razvoj se može definirati kao proces kroz koji dijete uči obrasce kretanja i motorička znanja. Napredak u motoričkom razvoju vidljiv je kroz pojavu novih vještina, pojavu finijih pokreta, poboljšanje u rezultatu kretanja, povezivanje kretanja, te kroz rezultate testova koji procjenjuju stupanj određenog znanja odnosno motorički razvoj.¹⁶

Motorički razvoj je kontinuirani proces koji ovisi o interakciji više faktora:

- živčano - mišićno sazrijevanje (visok genetski udio)
- tjelesne karakteristike djeteta (veličina tijela, proporcije, tjelesni sastav)
- tempo rasta i razvoja (faze ubrzanog rasta smjenjuju se s fazama razvoja)
- rezidualni efekti prijašnjih motoričkih iskustava uključujući prenatalne kretnje
- nova motorička iskustva, doživljaji (stimulacija, vježbanje i povezivanje različitih pokreta).¹⁷

Motorički razvoj djece može se podijeliti u 7 faza:

- faza refleksnih pokreta,
- faza spontanih pokreta,
- faza osnovnih pokreta i kretnji,
- faza osnovne senzomotorike,
- faza osnovnih gibanja,
- faza preciznije motorike,
- faza lateralizacije.

Dok se faza refleksnih i spontanih, faza osnovnih pokreta i gibanja te faza osnovne senzomotorike odnosi na prve dvije godine djetetovog života, ostale četiri faze možemo uočiti kod djece predškolske dobi. Osnovna gibanja se kod djece u prvoj i drugoj godini života

¹⁶ Malina, R. M., Bouchard, C., Bar -Or, O. (2004). Growth, Maturation, and Physical Activity. Champaign: Human Kinetics.

¹⁷ Šalaj, S. (2012). Osnove ranog motoričkog razvoja. Kondicijski trening, 10(2), 50 -58.

nalaze u fazi početnog usavršavanja dok će se kasnije u predškolskoj dobi nastaviti u fazi naprednijeg usavršavanja, stabilizacije i automatizacije. U petoj godini započinje faza preciznije senzomotorike gdje se pojavljuju precizniji i usklađeniji rad mišića ruku, šaka i prstiju kod bilo kojih pokreta. Kod djece se uočava mnogo preciznije baratanje predmetima, pokreti su smireniji, kontinuiraniji i izvode se sigurnije. Faza lateralizacije javlja se u šestoj ili sedmoj godini u kojoj se kod djeteta pojavljuje prirodan izbor dominantne strane tijela.¹⁸

4.3. Važnost spontanih igara za razvoj motorike

Napredak u motoričkom razvoju vidljiv je kroz pojavu novih vještina, pojavu finijih pokreta, poboljšanje u rezultatu kretanja, povezivanje kretanja, te kroz rezultate testova koji procjenjuju stupanj određenog znanja odnosno motorički razvoj. U ranom djetinjstvu gruba motorika čini djetetovu kontrolu nad tijelom, pokrete tijela i stabilizacija tijela koje mu omogućuju stjecanje novih iskustva iz okoline. U budućnosti mu dobro savladavanje tih kretanja omogućuje jednostavnije funkcioniranje cijelog tijela. Razvoj finijih pokreta, odnosno fine motorike, je nužan za razvoj osnovnih vještina kojima dijete pomaže samo sebi. U kasnijem djetinjstvu je razvoj fine motorike jednako važan kao i razvoj grube motorike. Nakon što je dijete savladalo određenu razinu osnovnih pokreta više se pažnje usmjerava na socijalni, kognitivni i emocionalni razvoj.¹⁹

Igra je više motorički nego mentalni proces. Potrebno je do 7. godine djeteta odraditi dobro senzo-motorički proces jer će u protivnom slučaju dijete teže savladati mentalne i socijalne vještine potrebne za složenije oblike učenja. Sve igre u kojima se izražava koordinacija oka i ruke izvrsne su za razvoj i povezivanje dječje moždane stanice.

Na primjer igre bacanja i hvatanja (gađanja) izvrsne su za razvijanje koordinaciju oka i ruke, spretnost, procjenjivanje, preciznost, zaključivanje itd. Sa starijom skupinom djece može se kombinirati više pokreta, npr. hodanje u ritmu, ljuljanje cijelog tijela, izvoditi korake naprijed-nazad. Motoričke igre djece predškolske dobi trebale bi svojim sadržajima poticati razvoj osnovnih motoričkih sposobnosti djeteta. Njihov cilj bi dakle trebalo usmjeriti na poticanje brzine, koordinacije, skočnosti, fleksibilnosti i jakosti djece. Isto tako, njihove sadržaje

¹⁸ Neljak, B. (2009). Kineziološka metodika u predškolskom odgoju. Zagreb: Kineziološki fakultet Sveučilišta u Zagrebu

¹⁹ Šalaj, S. (2012). Osnove ranog motoričkog razvoja. Kondicijski trening, 10(2), 53 -60.

trebalo bi „vezati“ uz elemente različitih sportskih igara (nogomet, rukomet...) koje su popularne kod djece i u ovoj dobi. Struktura takvih gibanja treba biti primjerena predškolskoj dobi djece kako bi se naglasila njihova uloga u razvoju „manipulativne“ motorike posebno ruku i nogu, odnosno koordinacije u pokretu s različitim pomagalicama tijekom igre (lopta).

Sadržaji motoričkih igara trebaju biti različiti kako bi potencirali različito motoričko iskustvo djeteta. Ozračje u kojem se igra provodi treba biti ugodno i poticajno za sve sudionike u igri. Takva atmosfera će potaknuti i motivaciju za sudjelovanje u igri što će rezultirati maksimalnim angažmanom, osjetom zadovoljstva i uživanja u igri.²⁰

²⁰ Lorger, M., Prskalo, I. (2010). Igra kao početni oblik treninga brzine u predškolskoj dobi. U I. Jukić, C. Gregov, S. Šalaj, L. Milanović, T. Trošt-Babić (ur.) 8. godišnja međunarodna konferencija „Kondicijska priprema sportaša“, Zbornik radova, Zagreb: Kineziološki fakultet (str. 473-476).

5. OSTALE VRSTE IGARA

Dječja igra ima mnogostruko značenje. Igra pomaže djetetu da upozna vrijednost raznih moralnih normi. U kontaktu s drugom djecom razvija se saznanje o značenju poštenja, istinoljubivosti i hrabrosti. U igri s vršnjacima dijete stječe navike pozitivnog ponašanja koje ne bi steklo da se kreće isključivo u društvu odraslih. Imitiranjem ponašanja drugih ljudi moguće je usvajati nove oblike ponašanja koje iskazuje neki promatrani model. Dječje igre se razlikuju po sadržaju, po broju sudionika, po mjestu izvođenja, po načinu organizacije i po mnogim drugim karakteristikama:

1. Funkcionalne igre - dijete ih izvodi nakon što je ovladalo funkcijama svoga tijela, igračaka ili sredstava oko sebe. Ovdje se više radi o aktivnostima unutar igre nego o stvarnim igrama. Te aktivnosti mogu biti: senzorne aktivnosti vlastitim organima, igre posvećene rukovanju materijalom, pokretne igre uz korištenje rekvizita, igra glasovima, slovima ili riječima.

2. Igre mašte odnosno igre uloga - oslanjaju se na slobodnu volju djeteta te na sklonost djeteta da u mašti stvarnost prikaže na sebi svojstven način. Ove igre se prepoznaju u različitim oblicima poput imitacije i podražavanje, igre iluzije, dramske igre, fiksacije i slično. Pri tome razlikuje sljedeće forme: oponašanje postupaka, simbolička imitacija, simbolička igra uloga, dramske igre uloga.

3. Igre s gotovim pravilima – razlikuju se od igara u kojima se pravila određuju tijekom igranja. Često se aktivnosti igara u kojima nema pravila pretvaraju u igru s pravilima zato što se pravila određuju tijekom aktivnosti. Najveći broj igara ima gotova pravila koja se iz generacije u generacije prenose u datim kulturama. Igre s gotovim pravilima su posebno pogodne za pedagoške utjecaj koje odgajatelji ostvaruju u radu s predškolskom djecom.

4. Konstruktorske igre - one koje sadrže aktivnosti u kojima dijete oblikuje materijal, slaže, gradi ili raspoređuje kako bi postiglo određeni cilj. Rezultat ove aktivnosti ne mora biti nešto funkcionalno, već može biti samo estetski ili metaforički učinak. Postoji više oblika u kojima se javljaju konstruktorske igre.

To su prije svega: pronalaženje kombinacija nastalih namjernim rukovanjem materijalom, oblikovanje, redanje materijala, grafičko predstavljanje, građenje gotovim materijalom i organiziranje materijala i utilitarne konstrukcije.²¹

Dijete se započinje igrati već u dojenačkoj dobi. U tom razdoblju igra je funkcionalna i sastoji se od jednostavnih mišićnih pokreta koji se ponavljaju, bilo da dijete pri tome koristi ili ne koristi neke predmete. Npr. djeca tresu zvečkom, skaču gore-dolje, guraju loptu, povlače igračke koje sviraju, bacaju predmete na pod te na taj način upoznaju svoje tijelo i svijet oko sebe. Oko druge godine pa nadalje dijete počinje uočavati svoju okolinu. Sposobnost zamišljanja i maštanja omogućuju mu da stvari i predmeti poprime neko drugo značenje pa npr. posloženi stolci jedan iza drugog mogu poslužiti kao vlak, ormar kao dizalo, komadići papira kao novac i sl. (igra pretvaranja/simbolička igra). Igra pretvaranja najviše je zastupljena u dobi od 4. do 6. godine kada dijete počinje uvježbavati i određene uloge što mu daje priliku da upozna ljude oko sebe iz drugačije perspektive. Tako u igri dijete postaje medicinska sestra, mama, tata, vozač, policajac i sl. Potrebno je stoga djetetu omogućiti različita iskustva koja će izražavati putem simboličke igre te će na taj način proraditi svoja emocionalna iskustva, učiti kako se uživjeti u tuđu perspektivu te razvijati vještine potrebne za rješavanje problema. U ovom razdoblju djeca se jako vole igrati uloga različitih junaka koji imaju moć i sposobnosti koje predstavljaju ono najbolje u ljudskoj prirodi (dobri su, mudri i neustrašivi, brzi, jaki i mogu riješiti svaki problem, uvijek znaju što je ispravno i svi žele biti njihovi prijatelji).

Vrlo je važno imati razumijevanja za ovakvu vrstu dječje igre i ne pokušavati uvjeriti dijete kako su neke stvari nemoguće ili pretjerane. Naime, djeca kroz poistovjećivanje s junacima razvijaju osjećaj vlastite važnosti i moći. Nakon pete godine djeca sve češće pokazuju interes za sudjelovanje u različitim igrama s pravilima. Primjer takve igre su igre poput skrivača, graničara te društvene igre poput "Čovječe ne ljuti se" ili "Memory". Djeca kroz ovakve igre uče da su u životu nužna pravila, uče kako ih poštivati te kako se nositi s uspjehom, ali i neuspjehom.²²

²¹ Kamenov, E. (1997.) Model osnova programa odgojno-obrazovnog rada sa predškolskom djecom, Novi Sad

²² Čuvarkuća. Preuzeto sa: <http://www.cuvarkuca.hr/preporuka/poticanje-zdravog-psihofizickog-razvoja-djece-kroz-igru/> (05.03.2018.)

5.1. Igre s pravilima

Igre s pravilima predstavljaju svojevrsan oblik komunikacije koji predstavlja dvije funkcije:

- socijalnu integraciju,
- socijalnu individualizaciju.

Prema nekim autorima prva igra s pravilima koju djeca uče je spontani odgoj majčine igre s malim djetetom.²³

Nakon pete godine života, djeca sve češće pokazuju interes za sudjelovanje u različitim igrama s pravilima. Njih čine igre s unaprijed poznatim pravilima i ograničenjima u kojima postoji unaprijed određen cilj. Primjer takve igre su igre poput skrivača, graničara te društvene igre poput čovječe ne ljuti se ili memorija. Ovaj oblik igre česta je zabava kako za djecu tako i za odrasle. Djeca kroz ovakve igre uče da su u životu nužna i neka pravila, uče kako ih poštivati, kako se nositi s uspjehom, ali i neuspjehom.

Igra s pravilima nije nužno natjecateljska, nego se može učiniti i kooperativnom, pri čemu se djecu uči timskom uspjehu i naporu, pomaganju i dijeljenju s drugima. Kooperativne igre, npr. što duže dodavanje lopte tako da lopta samo jednom udari o zemlju između igrača, uče djecu koja se boje neuspjeha koliko je važno ustrajati te ih uče da je uspjeh dio timskog procesa. U kasnijem djetinjstvu, djeca počinju birati sve složenije igre, poput igara kartama, igre mašte, dok će neka djeca zamijeniti interes za takve igre s razgovorom ili sportom.

Igre s pravilima se mogu podijeliti u tri osnovne skupine:

- *tradicionalne igre* - one sve temelje vuku još iz prošlosti, a uspjeli su se održati i u ovom modernom civilizacijskom dobu u kojem se postepeno razlažu stare društvene tvorevine. Uobičajeno je da se pod tradicionalnim igrama najčešće tretira igra u seoskim sredinama, koja se prenosila iz generacije u generaciju,

²³ Duran, M. (1995). *Dijete i igra*. 2. Izdanje. Jastrebarsko: Naklada Slap

- *pokretne igre* koje se ubrajaju u igre s gotovim pravilima i zasnivaju se na vršenju određenih kretnji i radnji vlastitim tijelom, a katkad i uz pomoć raznih rekvizita i sprava, npr. lopti, obruča, palica, ljuljački, tobogana i dr. čime dobivaju motivaciju igre. Njima se zadovoljava potreba za kretanjem koja je jedna od osnovnih potreba svakog organizma, a posebno djece kod koje zadovoljavanje ove potrebe utječe na njihov rast i razvoj,
- *didaktičke igre* su dječje igre koje, pored toga što posjeduju opće osobine igre, one sa svojim perceptivnim, otkrivačkim, logičkim, govornim i dr. aktivnostima utječu na intelektualni razvoj djece. U pogledu ponašanja djece pravila im ili zabranjuju ili dozvoljavaju te propisuju ono što se smije odnosno ne smije uraditi, čime se povećava neizvjesnost i napetost u igri. Mnoge didaktičke igre zahtijevaju brzo i spretno manipuliranje sitnim predmetima (dominama, kartama) što utječe na razvoj fine motorike, dok na drugoj strani njihova isprepletenost sa igrama mašte utječe na dječju kreativnost i sposobnost za komunikaciju.²⁴

5.2. Funkcionalne igre

Funkcionalna igra prema definiciji nastaje u dječjoj interaktivnosti s okolinom, tj. u njihovom dodiru djeteta s fizičkom okolinom. Tu se navode 3 oblika:

1. osjetilna-motorna aktivnost vlastitim organima,
2. rukovanje materijalom,
3. pokretne igre uz korištenje rekvizita.²⁵

Naime, dijete se igra svojim tijelom i njegovim funkcijama s ili bez rekvizita. Jednostavniji oblici funkcionalnih igara, npr. igra prstićima, pojavljuju se već oko 3. mjeseca života. U tu skupinu spadaju različiti načini kretanja (na prstima, na petama, četveronoške, puzeći, skačući...). Najbolje mjesto za to je dječje igralište s ljuljačkama, toboganima, penjalicama.

²⁴ Kamenov, E., (2009), *Dečja igra*, Beograd: Zavod za udžbenike

²⁵ Stevanović, M. (2003). *Predškolska pedagogija*. Andromeda: Sveučilište u Rijeci.

Igre sa svime što ima boju, zvuk i oblik i to kao igre igračkama i predmetima iz svakodnevnog života. Igre glasovima, slogovima i riječima prisutne su kod beba i manje djece, a očituju se kroz ponavljanje glasova, stvaranje nekog svog jezika. Kod djece koja već govore npr. igre rimom. Kroz funkcionalne igre dijete istražuje sebe i svijet, stječe kontrolu nad pokretima, razvija koordinaciju, razvija osjetila i motoriku.²⁶

5.3. Simboličke igre

Simbolička igra ili imaginativna igra predstavlja igru fikcije, iluzornu igru, dramsku igru odnosno igru uloga. Kao takva, ona je aktivnost u kojoj se dijete motivira željom, ono živi društveni život s odraslima tj. uzima ulogu odraslog, stvara situaciju putem prijenosa značenja s jednog predmeta na drugi, prikazuje djelatnost odraslih. Simbolička igra je jedan oblik reprezentacije stvarnosti u kojem se manifestiraju misaone aktivnosti. Piaget veže simboličku igru s kognitivnim razvojem. To znači da se ove igre razvijaju i mijenjaju sa psihičkim razvojem djeteta.

Simboličkom igrom dijete imitira društveni život i rad odraslih u svojoj okolini, identificira se u svakodnevnim aktivnostima odraslih. U simboličkoj igri postoji radnja, sadržaj i uloge, nema osnovnih pravila, a predmeti u igri označavaju realne predmete. Vrlo popularna simbolička igra kod djece je igra :“Kod doktora“.²⁷

Kroz igre uloga i pretvaranja, dijete pretvara sebe i druge stvari iz stvarnih u zamišljene igre s lutkama i sl. Igra pretvaranja može biti samostalna ili grupna aktivnost. Najviši stupanj ovog oblika igre se dostiže u predškolskoj ili vrtičkoj dobi, a postaje manje bitno kako dijete raste. Igra uloga i pretvaranja pomaže djeci da procesuiraju osjećaje i događaje u životu, uvježbavaju društvene vještine, uče o vrijednostima, razvijaju govorne vještine i potiču maštu.²⁸

²⁶ Ringeraja. Preuzeto sa: http://www.ringeraja.hr/clanak/igra_467.html (12.03.2018.)

²⁷ Duran, M. (1995). Dijete i igra. 2.Izdanje . Jastrebarsko: Naklada Slap

²⁸ Žena. Preuzeto sa: https://zena.rtl.hr/clanak/predskolski_uzrast/sve_je_to_djecja_igra/1114 (15.03.2018.)

5.4. Konstruktivne igre

Konstruktivne igre spadaju u one pri kojima se djeca mogu igrati sama ili s drugom djecom. Ovakav tip igre razvija razmišljanje i logičko zaključivanje, rješavanje problema i kreativnost. Naime, dijete stvara ili radi nešto i rješava probleme. Primjer su gradnja utvrda kockicama, bojanje i crtanje, igranje glinom, lutkama i puzzle. Otprilike 50% svih aktivnosti 4, 5 i 6-godišnjaka sačinjava ovakav tip igre, te nastavlja biti važna u nižim razredima osnovne škole. Također, dijete stvara određene objekte tj. figure iz različitih materijala. Tu spadaju Lego kocke, igra plastelinom, perlicama, igra kolažom, lijepljenje različitih materijala. Nekad je svrha samo igra, a nekad zbilja stvaraju nešto, najčešće igračku.²⁹

²⁹ Žena. Preuzeto sa: https://zena.rtl.hr/clanak/predskolski_uzrast/sve_je_to_djecja_igra/1114 (17.03.2018.)

6. IGRE DJECE S RODITELJIMA I OSTALIM ODRASLIM OSOBAMA

Najznačajnija dječja aktivnost je igra kroz koju se dijete uči oblicima komuniciranja, stječe povjerenje u vlastite snage, stvara pozitivnu sliku o sebi, uči se socijalnom ponašanju, stvara prijateljstvo, jača empatiju, uređuje odnose, poštivajući dogovorena pravila i granice. Ovo se osobito očituje u simboličkim igrama, igrama uloga, igrama simulacije i dramatizacije kad se dijete stavlja u kožu drugoga, uvažavajući njegove potrebe i emocije. Igra je temeljni pokretač i pokazatelj psihičkog odrastanja djeteta, pa je i najpogodnija metoda, kao i oblik rada u vrtiću. Igra se kombinira s aktivnostima iz različitih područja stvaranja i izražavanja.

Igra za djecu predstavlja način izražavanja pogotovo ako još ne govore, kroz igru uče o sebi i drugima, to je osnovni način socijalizacije i stvaranja veza i prijateljstava. Igra je izuzetno važna za razvoj ličnosti, navika i socijalnih vještina djeteta. Uključivanje roditelja u igru ima mnogobrojne prednosti, kako za dijete tako i za mamu i tatu. Istina, roditelje često nemaju vremena, pretrpani su obavezama, rasporedom, brigama. Bitno je pretvoriti svakodnevne aktivnosti u obiteljsku zabavu te se igrati djecom uključujući se u njihove aktivnosti, ali i uključujući njih u svakodnevne aktivnosti odraslih.³⁰

Postoje brojni načini kako se može igrati sa djecom, naučiti mnogo od njih i pri tome – uživati:

- čitanje priča i pjesmica za djecu,
- igra lovice, skrivača, pjevanje, ples, zajednička šetnja,
- uključivanje djeteta u pripremanje obroka te u radove u vrtu i oko kuće te ostale kućanske poslove,
- zajednički odlazak na izlet,
- igre uloga i prerusavanja,
- jednostavne kartaške igre ili neke druge društvene igre uvijek su odlična opcija,
- igre s loptom su nezamjenjive na otvorenom kućanski poslovi mogu biti zabavni.

³⁰ Bredekamp, S. (1996.). Kako djecu odgajati, Zagreb: Educa

U odnosu s djecom roditelje trebaju preuzeti određene funkcije te se postaviti prema djetetu na sljedeće načine:

- ako uvjeti to dopuštaju, pustiti dijete da vodi igru, a roditelj da ga slijedi,
- pustiti dijete da odredi trajanje i smjer igre,
- slušati dijete,
- razgovarati o toku igre i potaknuti dijete na razmišljanje
- dopustiti eksperimentiranje i pogreške,
- ne se natjecati s njima da ih se ne bi obeshrabrilo,
- potaknuti djecu na stvaranje svojih malih umjetničkih dijela kroz slikanje, modeliranje i ostalo, te na kraju pohvaliti svaki njihov trud.³¹

Zbog toga se i proces odgoja te obrazovanja promatra se iz tog razloga kroz sveprisutnu interakciju između odgojitelja, djece, roditelja i vrtićkog okruženja. Promjene stila rada odgojitelja pretpostavljaju drukčije načine, postupke i metode rada s djecom, uz stalno istraživanje i samorefleksiju svoje prakse. Interakcijom djece, stručnih djelatnika i roditelja, dana je mreža odnosa koja stvara specifično ozračje i osobiti strukturirani prostor u svakom vrtiću ili drugoj odgojno-obrazovnoj ustanovi što stvara kvalitetan okvir za razvoj djeteta

6.1. Utjecaj igre na socijalizaciju djece predškolske dobi

Djetinjstvo je nesumnjivo najznačajniji i najbogatiji period, u smislu razvoja i obogaćenja ličnosti djeteta, u životu svakog pojedinca. Ono što čovjek doživi, osjeti i prođe u djetinjstvu ostavlja dubok trag i značaj za cijeli život svakog pojedinca i određuje kako će se svaka individua dalje razvijati i uklopiti u život i svijet odraslih. Razvoj socijalnih vještina i snalaženje u svijetu vršnjaka od iznimne je važnosti za pravilan razvoj predškolskog djeteta.

Kvalitetna participacija u sklopu igre osobito one koje su skupnog karaktera jačat će djetetov osjećaj uspješnosti, samopoštovanja i pripadnosti skupini. Te će aktivnosti pomoći djetetu u postizanju odgovarajuće razine socijalne kompetencije i prikladnog socijalnog statusa.

Socijalizacija djece predškolskog uzrasta, ponajprije kroz igru, je značajno pitanje kojim se mora baviti jer je to jedan od prvih načina na koje dijete stupa u svoje socijalne kontakte sa svojim vršnjacima. Predškolsko dijete kroz te kontakte i igru ulazi u svijet odrasli i priprema

³¹ Roditeljstvo. Preuzeto sa: <http://www.roditeljstvo.com/vijesti/roditelji-igrajte-se>, (17.03.2018.)

se za odrastanje. Kroz igru dijete uči kako da se ponaša prema drugima i kako se drugi mogu ponašati prema njemu, kakve vrste kontakata može doživjeti, na koji način ti kontakti mogu da završe i sl. Ona je spontana i dobrovoljna, a njezin značaj leži u fizičkom, spoznajnom i socijalno-emocionalnom razvoju djeteta. Kroz igru se izražava radoznalost, osjetljivost, fizička aktivnost i potreba za suradnjom i zajedništvom između sudionika. Dijete se u igri osjeća nesputano i otvoreno. Ono igru doživljava kao nešto ozbiljno, jer u njoj zapravo istražuje, kombinira, isprobava različite strategije.³²

Iz tog razloga, djecu je potrebno usmjeravati u sljedećim pravcima:

- treba ih poticati na igru, ohrabrivati ih te učiti da sami preuzimaju inicijativu i organiziraju igru. Kroz igru s ostalom djecom predškolsko dijete razvija svoje prve i najranije socijalne odnose od kojih će mnogo zavisiti njegovi socijalni kontakti u budućnosti. Zbog toga je neophodno i poželjno djetetu omogućiti igru s drugom djecom,
- postupno ih učiti kako da budu spremni na prihvaćanje uloga koje ne biraju samo oni, nego koje im dodjeljuju druga djeca, ali kako dijete ne bi steklo dojam da uvijek treba da se podčinjava drugima, potrebno je nekada dozvoliti i da se dijete bori za ulogu koju želi. Zbog toga je poželjno i neophodno u igru uključiti odgajatelje i roditelje kako bi sudjelovali u pripremi i organizaciji dječjih igara kroz koje djeca uče nove uloge i način na koji treba da prihvaćaju različite pozicije u igri,
- kada su djeca već spremna za igre sa pravilima neophodno ih je postupno pripremati za poštivanje pravila u igri. Djeca u svim kulturama već od najranijeg djetinjstva, promatrajući različite uloge i kontakte odraslih, uči da postoje određena pravila kojih se mora pridržavati. S vremenom djeca takvo ponašanje prenose u igru. Učeći da poštuju pravila u igri, djeca razvijaju svoje socijalne vještine koje im kasnije omogućavaju da uspješno funkcioniraju i različitim ulogama i u različitim situacijama.³³

³² Findak, V., Delija, K. (2001). Tjelesna i zdravstvena kultura u predškolskom odgoju. Zagreb: Edip

³³ Mahmutović, A. (2013.). Značaj igre u socijalizaciji djece predškolskog uzrasta, Metodčki obzori 2, No. 18

7. ZAKLJUČAK

Igra predstavlja jedan od najvažnijih pojmova u razvoju djece predškolske dobi. Čovjek je u doticaju s igrom tijekom cijelog svog života, no u dječjoj dobi ona ima najveći utjecaj na njega i to prvenstveno za njegov psiho-fizički rast i razvoj. U radu je objašnjen pojam i važnost igre za djecu predškolske dobi što je ujedno i predstavljalo cilj ovog rada. Uz to, autorica se dotaknula i teme razvojnih te motoričkih aktivnosti koje su također od izuzetnog značaja u cjelokupnom razvoju djeteta. Nije dovoljno da dijete samo promatra i sluša, već i da samo otkriva i istražuje- dodirne, rastavi, sastavi, pomiriši i isproba jer s time zadovoljava svoju znatiželju, ali i doživljajima potiče razmišljanje i zaključivanje što je temelj intelektualnog razvitka. Dječja igra tako predstavlja nezaobilazan pojam koji seže u daleku prošlost kao dio opće kulture, i prisutna je na svim stupnjevima društvenog razvoja, ali je dugotrajnija, složenija, i vremenski duže traje u razvijenim kulturama te ju se ne može nadoknaditi ukoliko izostane u određenoj etapi razvoja djeteta. Iz tog razloga upravo igra predstavlja tzv. prvu školu za dijete koje se priprema za budućnost. Uz nju, bitna je i uloga odraslih osoba pogotovo roditelja, staratelja te odgajatelja u dječjim vrtićima koji su uz dijete. Njihova stručnost i poznavanje tematike, ali ponajprije samog djeteta uveliko može pomoći na putu pravog razvoja i napretka. Djeca kroz igru također uče i to jako brzo i intenzivno, pogotovo u prvih šest godina života dok ne krenu u osnovnu školu, ali i kasnijim fazama razvoja. Uključivanje roditelja u igru ima mnogobrojne prednosti za dijete tako i za njih same pošto se uz djecu mogu opustiti i odmoriti od svakodnevnih stresnih situacija na poslu i u okolini. U današnje vrijeme, mnoga djeca svjedoče nedostatku vremena roditelja ili staratelja koji pretrpani su obavezama, rasporedom, brigama. S obzirom na to, ona su zakinuta za određeno vrijeme koje bi trebali provesti s roditeljima i od kojih bi trebali naučiti poneke od istinski najvrednijih životnih vrijednosti s krajnjim ciljem da se dijete osposobi i osamostali što je više moguće za njegovo samostalno funkcioniranje u životu koji je pred njim.

LITERATURA

Knjige

- Bredekamp, S. (1996). Kako djecu odgajati, Zagreb: Educa
- Duran, M. (1995). Dijete i igra. 2. Izdanje. Jastrebarsko: Naklada Slap
- Duran, M. (2001). Dijete i igra, 3. Izdanje. Zagreb: Naklada Slap
- Findak, V. (1995.). Metodika tjelesne i zdravstvene kulture u predškolskom odgoju. Zagreb:
- Findak, V., Delija, K. (2001). Tjelesna i zdravstvena kultura u predškolskom odgoju. Zagreb: Edip
- Goldberg, S. (2003). Razvojne igre za predškolsko dijete. Ostvarenje d.o.o. Lekenik.
- Kamenov, E. (1997). Model osnova programa odgojno-obrazovnog rada sa predškolskom djecom, Novi Sad
- Kamenov, E., (2009), Dečja igra, Beograd: Zavod za udžbenike
- Kosinac, Z. (2011). Morfološko- Motorički i funkcionalni razvoj djece uzrasne dobi od 5. do 11. godine. Split: Sveučilišna knjižnica u Splitu.
- Lorger, M., Prskalo, I. (2010). Igra kao početni oblik treninga brzine u predškolskoj dobi. U I. Jukić, C. Gregov, S. Šalaj, L. Milanović, T. Trošt-Babić (ur.) 8. godišnja međunarodna konferencija „Kondicijska priprema sportaša“, Zbornik radova, Zagreb: Kineziološki fakultet (str. 473-476).
- Mahmutović, A. (2013). Značaj igre u socijalizaciji djece predškolskog uzrasta, Metodički obzori 2, No. 18
- Malina, R. M., Bouchard, C., Bar -Or, O. (2004). Growth, Maturation, and Physical Activity. Champaign: Human Kinetics.
- Neljak, B. (2009). Kineziološka metodika u predškolskom odgoju. Zagreb: Kineziološki fakultet Sveučilišta u Zagrebu
- Šalaj, S. (2012). Osnove ranog motoričkog razvoja. Kondicijski trening, 10(2), 53 -60.
- Školska knjiga.
- Slunjski, E. (2011). Kurikulum ranog odgoja, istraživanje i konstrukcija. Zagreb: Školska knjiga.

- Stevanović, M. (2003). Predškolska pedagogija. Andromeda: Sveučilište u Rijeci.
- Suzić, N. (2006). Uvod u predškolsku pedagogiju i metodiku, Banja Luka: XBS

- Vučinić, Ž. (2001). Kretanje je djetetova radost, Zagreb: Foto marketing

Internetski izvori

- Čuvarkuća. Preuzeto sa: <http://www.cuvarkuca.hr/preporuka/poticanje-zdravog-psihofizickog-razvoja-djece-kroz-igru/> (05.03.2018.)
- Općina Križ. Preuzeto sa: <http://www.opcina-kriz.hr/ok/projektni-dan-djecjeg-vrtica-kriz-objekta-novoselec-djecje-tradicijske-igre/> (24.03.2018.)
- OŠ Dvor. Preuzeto sa: http://www.os-dvor.skole.hr/?news_hk=1&news_id=503&mshow=290 (27.03.2018.)
- OŠ Vladimira Nazora. Preuzeto sa: http://www.os-vnazora-novabukovica.skole.hr/?news_id=933 (24.03.2018.)
- Pjesmice za djecu. Preuzeto sa: <http://www.pjesmicezadjecu.com/dobre-stare-igre/izmedu-dvije-vatre.html> (18.03.2018.)
- Poliklinika Djeca. Preuzeto sa: <http://www.poliklinika-djeca.hr/aktualno teme/zasto-je-igra-vazna-za-razvoj-djece/> (20.03.2018.)
- Ringeraja. Preuzeto sa: http://www.ringeraja.hr/clanak/igra_467.html (12.03.2018.)
- Roda. Preuzeto sa: <http://www.roda.hr/portal/djeca/zdravo-odrastanje/djecja-igra.html> (28.02.2018.)
- Roditeljstvo. Preuzeto sa: <http://www.roditeljstvo.com/vijesti/roditelji-igrajte-se>, (17.03.2018.)
- Starim sretno. Preuzeto sa: <http://starimsretno.com/porodica/igre-nase-mladosti-kojima-mozete-zabaviti-unuke/> (28.03.2018.)
- Šesta osnovna škola Varaždin – škola za život. Preuzeto sa: http://os-sestavz.skole.hr/skola/nasi_ucitelji/ksenija_dretar?news_hk=7021&news_id=4634&mshow=5135 (25.03.2018.)
- Teen385.com. Preuzeto sa: <http://www.teen385.com/funzone/zanimljivosti/> (28.03.2018.)
- Žena. Preuzeto sa: https://zena.rtl.hr/clanak/predskolski_uzrast/sve_je_to_djecja_igra/1114 (17.03.2018.)

POPIS SLIKA

Slika 1. Igra „Graničar“

Slika 2. Igra „Ledena baba“

Slika 3. Igra „Gumi-Gumi“

Slika 4. Igra „Care, care, gospodare“

Slika 5. Igra „Križić, kružić“ i „Vješala“

Slika 6. Igra „Školica“

IZJAVA

S punom odgovornošću izjavljujem da sam ja, Ivana Brdarić, završni rad izradila samostalno, služeći se navedenim izvorima podataka i uz stručno vodstvo mentora prof.dr.sc. Ivan Prskalo.